

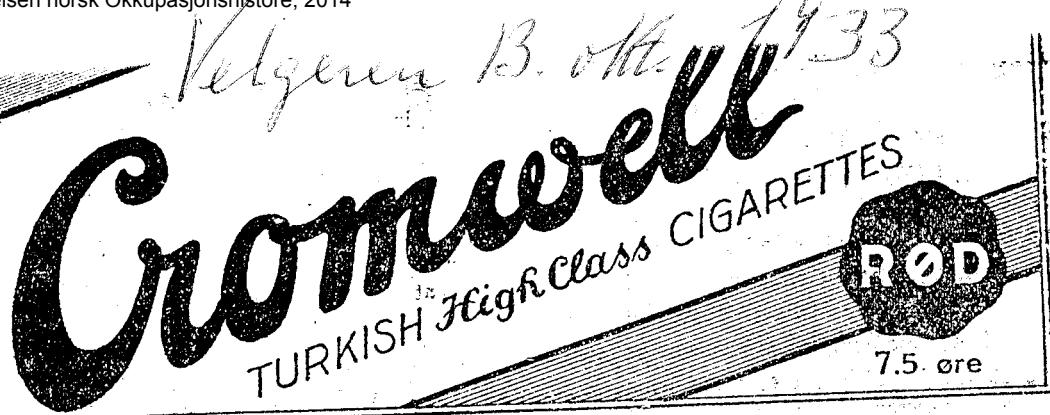
Side 1a

Velgvenn 13. okt 1933

107151

GRØN

5.5 øre

Den politiske holmgang i Østre Totens festivitetslokale.

Da quislingene og bondepartiet laget cirkus med Ørud i en tvilsom rolle.

I kom i skade for å uttrykke tvil om Hundseids skruer og fikk stempel for ikke å være noen mann!

Som bebudet skal vi idag gi et nøytral referat av det hurramste som quislingene og bondepartiet onsdag kveld laget i Østre Totens Festivitetslokale. Vi fortalte igår at salen var fullt besatt tross regn og 50 øre i entré, men det var naturlig etter at Quisling hadde bebudet nye avsløringer og gjitt bondepartiet en diskusjonsinvitasjon. Det var selvsagt folk av alle partier tilstede, men vi skulle ta meg ifeil om ikke fåvertfall da 50 prosent sognet til bondepartiet. Det har sin betydning å ha det for «de i relasjon til den holdning forsamlingen ofte har inntek overfor bondepartiets rollehavende under forestillingen.

Vi skal også på å gi et så objektivt referat av forestillingen som mulig, da det — som vi fremholdt igår — kan være oss ganske likegiltig hvem som tapte mest av de to partene på forestillingen.

Quislings foredrag var ikke på noe nytt utover hvad han før har berørt i sine foredrag hva N. S. angår. Interessen ble vakt da han kom til det punkt i sitt foredrag hvor han sa at han skulle nye avsløringer komme om bondepartiets ledelse. Han innledet disse med å presse meget sterkt, at det var en følge av de sterke provokasjoner fra Bondepartiet selv. Når jeg tar op dis-

bedt mig danne et parallel-parti til bondepartiet i byene, og forhandlingene om dette pågikk utover programmet. Bondepartiet drev samtidig forhandlinger med fri-sirnede folkeparti om det samme. På dette grunnlag skal jeg æreskjedes. Hundseid har beskyldt mig for løgn, men Hundseid forteller alt som ligger bakom vårt forhold. Faktum er:

Da spørsmålet om Russlandsgarantien skulle opp i stortinget henvendte jeg mig til Hundseid fordi jeg mente å burde vise ham hvordan de revolusjonære hadde drevet sitt undergravningsarbeide i vårt land. Jeg tok med meg alle de dokumenter jeg senere brukte i min tale i stortinget og gikk til Hundseid med dem.

Han hadde dokumentene i sine hender, og han sa: Dette må De si fra om i stortinget.

Senere, den samme dag, var spørsmålet opp i regjeringen. Regjeringsmedlemmene så på dokumentene og diskuterte dem. På bakgrunn av de uroligheter som vi nettopp da hadde i Nord-Norge blev det bevilget 10 000 kroner til undersøkelse av mine dokumenter, og Hundseid var med på denne bevilgningen. Allikevel sier han etter min tale at han ikke kjente til dem. Og ikke nok med det. Jeg hadde fått melding om navngivne folk som var innblandet i dette undergravningsarbeide, og jeg gikk til stats-

de var alle uten overensstemmelse med sannheten.

Tilslutt fant de på en vending, hvoretter jeg tok alt ansvar. Jeg godtok heller ikke den, men den gikk ut til pressen allikevel. Jeg blev stående i regjeringen, og som bekjent ga Stortinget mig rett i min dokumentasjon.

Dette er det virkelige forhold, og på dette grunnlag uttaler Hundseid sig som han gjør. Aadahl kjenner det, Moseid og alle regjeringsmedlemmer kjenner det, og de vil sikkert ikke vri sig fra dette. Jeg viste stor lojalitet da jeg ikke tok min hatt og gikk, som det er sagt at jeg burde ha gjort. Det vilde ha vært

bondepartiets ødeleggelse, og forholdet var blitt kjent.

Og så serverer man slikt som vi nu i disse dager har sett fra bondepartiets pressekontor. Og jeg kan nevne mange andre ting i lignende retning.

Sovjetregjeringen protesterte mot min tale i stortinget. Hundseid aksepterte protesten, og ville endog forbry mig å tale om revolusjonspolitikk. Han gikk tilslutt, etter påtrykk med på, at det skulle tas stenografisk referat av mine taler, som man kunde ha å vise russene!

Forsvarsministeren ble altå av regjeringschefen satt under russisk sensur.

Så kom Kullmannsaken, og det var

Velgeren 13. okt - 1933

Side 1.b. nedre del

se. Han innledet disse med å presse meg sterkt, at det var en følge av de sterke provokasjoner fra Bondepartiet selv. Når jeg tar opp disse ting så er det meget mot min vilje. Jeg er nødt til å ta bondepartiets håndkne opp etter den måte jeg er blitt behandlet på.

Quisling tok først for sig den skrivelse som er offentliggjort fra bondepartiets stortingsgruppe, hvor i det gis uttrykk for at gruppen enstemmig har tatt avstand fra hans angrep på Hundseid, og enstemmig gitt Hundseid tillitsvotum. Man overser her helt sakens virkelige sammenheng. Det skjes gitt uttrykk av, at det er tatt avstand fra realitetene i mine ankerpunkter - ikke og realitetene blandet sammen. Det virkelige forhold er at b^{on}dpartiets stortingsgruppe

ikke tok opp selve realiteten. Hadde de det gjort skulle de såmen ha fått noe annet å stelle med.

Men stortingsgruppen har ikke tatt stilling i så måte. De skrivelser som er sendt er helt igjennem tvetydige. Jeg beskyldes for å ha spredt mine anker til en rekke presseorganisasjoner. Hertil vil jeg ha sagt at jeg har vist lojalitet i en grad som neppe noen i denne sal vilde vist maken til. Jeg har med nøb og klør satt mig mot offentliggjørelse, og jeg har ikke tatt noe slikt skritt før provokasjonene for sterke. Jeg kan fortelle, at mange av bondepartiets første menn har takket mig for min lojalitet, og jeg skal ikke vike tilbake for å nevne noen hvis det blir nødvendig.

Jeg er blitt klandret for at jeg møtte i bondepartiets programmstøtte uten å si noe om at jeg hadde planer om å danne et nytt parti. Det er ikke sant at bondepartiet ikke visste dette. Bondepartiet hadde tvært imot henvendt sig til mig på dette tidspunkt og

er min tale at man ikke kjente til dem. Og ikke nok med det. Jeg hadde fått melding om navngivne folk som var innblandet i dette undergravningsarbeide, og jeg gikk til statsministeren og spurte: Skal vi bruke det? Ja, selvfølgelig, svarte han. Jeg husker meget godt den konferanse vi hadde om dette. Jeg konfererte også senere med Hundseid om det, også med andre, bl. a. Mossid og Aadahl, og Tranmæl, som ved et tilfelle fikk kjennskap til det, skrev om dette i Arbeiderbladet. Videre hadde jeg konferanser både med justisministeren og utenriksministeren. Vi ble enige om at jeg skulle legge dokumentene frem, og Hundseid skulle reise sig og foreslå dem oversendt til en komite. Jeg kan videre fortelle, at da rollene i trontaledebatten ble fordelt mellom regjeringsmedlemmene fikk jeg den rolle å legge dokumentene frem. Etter min tale skjør det:

Hundseid reiser sig og tar avstand fra den,

og dette gav selvfølgelig et slett inntrykk utover landet. Denne feige handling satte en livssak for vårt folk i fare.

Den samme dag holdtes det regjeringskonferanse, hvortil jeg ikke var invitert, og således ikke fikk anledning til å forklare meg. Jeg fikk i dette møte min avskjed. Efter det sa jeg statsministeren min mening, og jeg sa ham at jeg ville fortsette mitt arbeide med dette om nødvendig mot regjeringen. Selv la jeg ikke to pinne i kors før å komme inn i regjeringen deres. Dette vakte bestyrkelse i bondepartiet forsvrig, og så blev jeg anmodet om å bli stående. Hundseid utarbeidet da en erklæring og forela mig, men den hadde en form som jeg ikke kunde gå med på. Det blev så holdt en regjeringskonferanse hvor det ble fremholdt mange forslag til pressemeldelse om saken, men

da å vise russerne!

Forsvarsministeren blev altså av regjeringschefen satt under russisk sensur.

Så kom Kullmannsaken, og det var min simple plikt å ta saken opp. Men også her la regjeringschefen sig påtvers, og ville ha mig fjernet. Det ledet til at jeg skrev et pro memoria til bondepartiets ledelse, som bondepartiets pressekontor ikke har nevnt no. Jeg skrev i dette at regjeringschefen burde tilbake. Her måtte det bli enten ham eller mig. Det blev daglange forhandlinger og jeg sa at jeg ikke ville være med på dette lenge. Nu kan dere gjøre hvad dere vil. Det ble tilslutt en ordning hvoretter jeg skulle fortsette Kullmannsaken etter mine linjer, og spørsmålet om organisasjonenes stilling i vårt land skulle tas opp til behandling. Min linje blev utformet i en resolusjon av mig. Hundseid gikk da til Dagbladet og uttalte sig stikk i strid med hvad han og hele regjeringen hadde vært med på. Dagbladet skrev om saken, og regjeringen syntes at dette gikk for vidt. Det skulle utarbeides en pressemeldelse om saken,

men alle ville ha måttet skandalisere Hundseid,

og det blev ingen meddelelse. Hundseid sa også, at han skulle trekke seg ut av politikkén. Det er karakteristisk å se Hundseids uttalelser i stortinget om Kullmannsaken. Saken hadde holdt på å føre til en fullstendig regjeringskrise, det blev forhandlet i flere dager, og flere av regjeringens medlemmer ville gå, uten at jeg her skal nevne navn. (Taleren refererte her etter Stortingstidende Hundseids uttalelse). Hundseid ga altså her sin fulle tilslutning til min aksjon; den som jeg skulle ha vært fjernet fra regjeringen på.

Quisling kom så inn på ståhelen

Side 2 a

FREDAG 13. OKTOBER 1933

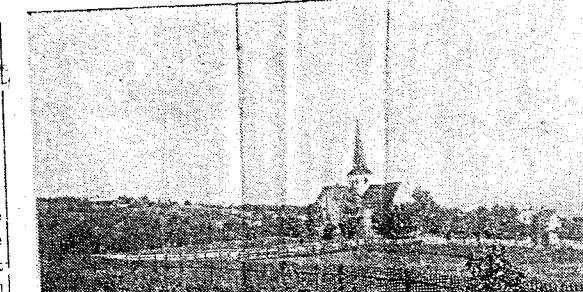
omkring hans tale i den konservative på gaten og si til en kvinne: Du er studentenforening. Det var en av en høre. Han må bevise det, ellers er hans statsrådskolleger som en dag under en spaseretur nævnte at han av en høremann hadde hørt at Quisling forberedte statskup. — Jeg lo bare av dette, uttaler Quisling, men min kollega tok det meget alvorlig, og fortalte jeg beklager at vi ikke har fått de at saken også hadde vært behandlet i partiet. Jeg blev kalt til Hundseid kviser Quisling sier han har før våre som kom med samme rykter om at nominasjoner. Da skalde vi selv holdt jeg skulle ha deltatt i et møte hvor det var truffet meget alvorlige beslutninger. Hundseid lot mig få inntrykk av at han hadde sine opplysninger fra en kommunist!

Han uttalte imidlertid at han ventet referat av hvad jeg hadde sagt i mottet. Om ettermiddagen var det en regjeringskonferanse hvor det forelå referater av hvad jeg skulde ha sagt i studentenforeningen. Begge ble vektorstet av mig som helt uriktig, og jeg bad om kopier. Jeg skrev straks til formannen i den konservative studentenforening og forela ham disse kopier, og han tok på det skarpeste avstand fra at de skulle være riktige. Han karakteriserte det som et bakholdsangrep. Hans svar oversendte jeg til justisdepartementet, og da kommer det frem at det er høres generalsekretær Gram som står bak. Det var sammenheng mellom tingene! Så kom forholdet frem i pressen, og både Gram og Hundseid ga forklaringer i pressen som

ikke var overensstemmende med virkeligheten.

og Hundseid har selv overfor mig innkommet at de ikke var riktige. Han ville bruke episoden som et middel til å fjerne mig fra regjeringen — det har han selv sagt mig! Men hvad sier han i stortinget? Han gjentar sin uriktige forklaring! Og han avslutter med å si at dette viser hvilken takikk det brukes mot vår forsvarsminister. Ja, det viste i sannhet takikk!

Nu sier Hundseid at alt dette jeg nu har gjennemgått er uriktig. Og den karakter som dette viser har hele dette stoff. Når jeg skrev til Bondepartiets stortingsgruppe med mine an-

VARDAL

NYGARD

Aas Marie Dahlen.

Min broderi-, manufaktur- og kolonialforretning anbefales.

Billigste priser. Gode varer. Telefon Gjovik 228.

Melk, fløte, brød.

Spesielt anbefales mine hjemmebakte varer. Forøvrig godt utvalg i tobakk, piper, frukt og chokolade.

Johs. Wiken. Tlf. 508.

Kolonial - kjøtt - hermetikk.

Godt utvalg i isenkram og manufaktur.

Nils Wiken. Telefon 521.

Einar Melbye.

Velassortert forretning.

Altid godt utvalg i middagsmat. Varer bringes. Telefon 520.

Ass. landhandleri og bakeri.

Bygningsartikler. Skotøi og manufaktur.

B. LILLEENG & CO. Telef. Gjovik 22.

Innramming. Alt i på-p-emballage.

HAUG

Velassortert forretning.

Godt utvalg i skotøi for høsten og vinteren

T. Smukkestad.

Telefon 47.

Mine bakervarer

anbefales

I. Lykseth.

Telefon 37.

ØVERBYGDA

Sandheim Landhandleri

anbefaler alt i kolonial, mel og føtexvarer. Manufaktur, stentspi m. m.

VIKEN

FINERE KOLONIAL.

Ost og hermetikk.

Kjøtt og påsevarer.

Varer bringes. Tlf. 543.

Viken Kolonial- og Kjøtforretning.

L. Markestad.

BREISKALLEN

Radio. Godt utvalg i de ledende

merker. Forlang demonstrasjons-

er. Eneste autoriserte forhandler i Vardal.

Breiskallens Landhandleri

luset ut og inn i Folkets Hus som en huskatt. Han er bedt om å renvaske seg, men har ikke prøvd på det. (Stor stillhet i forsamlingen).

Sterri: Det er merkelig at Quisling ikke har denne skrivelsen, som han sier han har fått fra stortingsgruppen, og som sier noe annet enn det Ørud leste opp. Et så viktig dokument må frem. Jeg garanterer at det skal få plass både i «Vestopland» og «Nationsen».

Quisling: Jeg har dessverre ikke skrivelsen. Den var også tvertdig, men den sa at jeg måtte holde til henrys til den revolusjonære fare. Bondepartiet har gått frem for en fritt politikk for å redde sig selv ved valget, og det skal det komme til å angre på, det skal en dag etter valget vise.

Sterri kretser stadig om brevet som Quisling ikke har, men så optar glut-selig Christie på talerstolen: Det gjorde ikke dette Sterri, men jeg har skrivelsen. (Udet forståelse og forventning i salen). Christie refererer skrivelsen, som er undertegnet av Moseid. Av skrivelsen fremgikk at det i stortingsgruppen hadde vært enstemmighet om å uttale at alle krefter mot den revolusjonære fare måtte stå sammen. Enhver ting som kunde gi motstanderne våben ihendes måtte holdes tilbake, og Quislings ønske ville være å gi motstanderne et godt våben. Legg merke til dette, uttalte Christie. Man sier intet om hvordan Quislings anker er ildtige eller ikke, men at anken i sig selv er farlig.

Quisling sør ordet for å lese sin svarskrivelse til Mossid på det brev som Christie har referert. Quisling sier her at han ikke kan gå med på denslags kompromiss.

Deretter refererer Christie hele skrifteksemplaret om dette, og av den måtte man få det bestemte inntrykket at det ikke er tatt standpunkt til virkigheten av Quislings anker. (Under opplæringen var det flere ganger bifall fra salen når det kom noen riktige godbiters. I en av skrivelsene beskyldes Christie Sterri for å fare med usikre løs.

Christie: Når R. Ørud sier at

14. oktober 1933
Bilskyss.

Dodge Kupé.

Ring telefon Kapp 35.

Ørud: I protokollen er det brukt uttrykket — —

Quisling avbryter: Ja eller neit?

Ørud fortsetter: — — uttrykket

statt avstand fra —

Eide Quisling og Christie trenger beg meget sterkt inn på Ørud og prøveroserer ham til å svare ja eller neit. Salen småkoker av spenning — vil Ørud svare?

Quisling går hen foran Ørud og sier: — Deres svar på dette spørsmål vil være av avgjørende betydning for Deres egen stilling, hr. Ørud, svar —

Ørud svarer ikke.

Quisling: Så konstaterer jeg at De har sagt at bondepartiets stortingsgruppe har erklært at mine anker er uriktige.

Ørud: Nei, det har jeg ikke sagt, jeg sier «statt avstand fra anken».

Christie: Ja men så svår da ja eller nei.

Ørud noler, og fra salen høres et førstestemmig rop: Svar, svar. Ørud valgte ikke å svare, og Christie uttalte Christie fortsetter: Og jeg konstaterer at hr. Ørud her har uttalet at han lengang Quislings anker kom til stortingsgruppen i likhet med de andre nedlemmer av gruppen var i tilfølge hvem som hadde en skrue løs, Quisling eller Hundseid — altså var det til også om Hundseids skruer.

Her forlanger Ole Læs ordet og søker å pynte litt på den uheldige uttalelse. Han uttalte bl. a. at manet hadde. Han uttalte et rettsmøte, og at de artet sig som et rettsmøte, og at folket nok skulle vite å domme den 16. oktober. (Vi skylder å opplyse at Lae hostet betydelig bifall for sitt innlegg).

Ørud griper ordet og karakteriserer det som flisesspikkeri når han beskyldes Christie Sterri for å fare med usikre løs.

Diskusjonen utarter nu til det rene

